

Література

1. Семенова Р. О., Музика О. Л., Корольов Д. К. Освітнє середовище як чинник становлення обдарованої особистості: монографія. За ред. Р.О. Семенової. К.-Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2020. 197 с.
2. Москалик С. В. Створення безпечного освітнього середовища в закладі загальної середньої освіти: методична розробка. Недогарки, 2022. 49 с.
3. Мартинець Л. А. Управління освітнім середовищем професійного розвитку вчителів у загальноосвітньому навчальному закладі : монографія. За ред. Л. А. Мартинець. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 408 с.
4. Цюман Т. П., Бойчук Н. І. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. посіб. За заг. ред. Цюман Т. П. К., 2018. 56 с.
5. Безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки. URL: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Bezpechne_osvitnie (дата звернення: 28.02.2023).
6. Безпека під час навчання: рекомендації щодо організації укриття. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/bezpeka-pid-chas-navchannya-rekomendaciyi-shodo-organizaciyi-ukrittva> (дата звернення: 28.02.2023).
7. Дії вчителя під час повітряної тривоги: роз'яснення МОН. URL: <https://pon.org.ua/novyny/9669-yak-diiaty-vchyteli-am-pid-chas-povitrianoi-tryvogy-> (дата звернення: 01.03.2023).
8. «Мінна безпека не без Пека»: посібник для дітей про правила поведінки з вибухонебезпечними предметами. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/minna-bezpeka-ne-bez-peka-posibnik-dlya-ditej-pro-pravila-povedinki-z-vibuhonebezpechnimi-predmetami> (дата звернення: 01.03.2023).
9. Пам'ятка: «Мінна безпека. Що потрібно знати та виконувати». URL: https://kyivcity.gov.ua/bezpeka_ta-pravoporiadok/pam_yatky/minna-bezpeka_scho_potribno_znati_ta_vikonuvati/ (дата звернення: 01.03.2023).
10. Навчання з надання першої невідкладної допомоги Ukrainian Paramedic Group. URL: <https://www.pmggroup.org.ua/treningy/trening-dlia-ditjachih-zakladiv/> (дата звернення: 05.03.2023).
11. Всеукраїнський освітянський форум «Нові виміри безпеки: виклики та рішення». URL: <https://sqe.gov.ua/16-17-listopada-2022-roku-vidbudetsya-vseukra/> (дата звернення: 06.03.2023).

Середовище, де відчуваєш безпеку

(з досвіду роботи КЗ «Слобожанський ліцей № 1» Слобожанської селищної ради Чугуївського району Харківської області)

Інна Курочка

Безпека – це процес, а не результат.

Брюс Шнаєр

Кожне місце, де ми почувась у безпеці, є скарбом.

Ян Янсен

Сьогодні значно зростає роль освіти в підготовці її здобувачів до самостійного життя у світі, де кількість надзвичайних ситуацій постійно зростає, екологічна ситуація погіршується. Тому життєво необхідно озброїти учнів знаннями, уміннями й розумінням важливості збереження власного здоров'я, формувати у здобувачів освіти свідоме розуміння цінності власного життя та здоров'я, осмислену позицію щодо безпеки життєдіяльності. Виховання здорового

покоління зі сформованою культурою безпечної поведінки, із засвоєними алгоритмами дій в умовах надзвичайних ситуацій, зокрема воєнного стану, – одне з пріоритетних завдань, яке стоїть перед освітою.

Основна мета проведення заходів з означеної тематики в КЗ «Слобожанський ліцей №1» Слобожанської селищної ради Чугуївського району Харківської області – допомогти сформувати у здобувачів освіти свідоме ставлення до свого життя і здоров'я, оволодіти основами здорового способу життя, життєвими навичками безпечної для життя і здоров'я поведінки в повсякденному житті та при виникненні надзвичайних ситуацій. Спільним проєктом адміністрації та вчителів є розроблені інструкції з пожежної безпеки, з безпеки життєдіяльності, охорони праці. Кожен педагог може скористатись інструкцією у своїй роботі, додати інший матеріал, що є актуальним саме на той чи інший момент.

Протягом навчального року в нашому ліцеї проходять:

Тижні безпеки життєдіяльності: Двотижневик із безпеки дорожнього руху «Увага, діти на дорозі!», Тиждень безпеки життєдіяльності перед осінніми канікулами (гасло: «У найбільшій безпеці той, хто напоготові, навіть коли немає небезпеки»), Тиждень безпеки життєдіяльності перед зимовими канікулами (гасло: «З вогнем не жартуй, воді не вір, із вітром не дружи»), Тиждень безпеки життєдіяльності перед весняними канікулами (гасло: «Про безпеку сам подбай, правила запам'ятай!»), Тиждень екологічних знань «Себе я бачу в дзеркалі природи», Тиждень безпеки життєдіяльності перед літніми канікулами (гасло: «Безпека понад усе!»). Візуально плани відповідної діяльності представимо нижче (рис. 1).

ПЛАН				
Двотижневик з безпеки дорожнього руху «Увага, діти на дорозі!»				
№	Назва теми/завдання	Термін проведення	Відповідні класи	Відповідні вчителі
1	Вступна бесіда з учнями про безпеку дорожнього руху	17.10.2022	4 клас	М.П.П.
2	Вивчення матеріалу з теми «Безпека дорожнього руху»	17.10.2022	4 клас	М.П.П.
3	Вивчення матеріалу з теми «Безпека дорожнього руху»	17.10.2022	4 клас	М.П.П.
4	Вивчення матеріалу з теми «Безпека дорожнього руху»	17.10.2022	4 клас	М.П.П.
5	Вивчення матеріалу з теми «Безпека дорожнього руху»	17.10.2022	4 клас	М.П.П.
6	Вивчення матеріалу з теми «Безпека дорожнього руху»	17.10.2022	4 клас	М.П.П.
7	Вивчення матеріалу з теми «Безпека дорожнього руху»	17.10.2022	4 клас	М.П.П.
8	Вивчення матеріалу з теми «Безпека дорожнього руху»	17.10.2022	4 клас	М.П.П.
9	Вивчення матеріалу з теми «Безпека дорожнього руху»	17.10.2022	4 клас	М.П.П.
10	Вивчення матеріалу з теми «Безпека дорожнього руху»	17.10.2022	4 клас	М.П.П.
11	Вивчення матеріалу з теми «Безпека дорожнього руху»	17.10.2022	4 клас	М.П.П.
12	Вивчення матеріалу з теми «Безпека дорожнього руху»	17.10.2022	4 клас	М.П.П.
13	Вивчення матеріалу з теми «Безпека дорожнього руху»	17.10.2022	4 клас	М.П.П.
14	Вивчення матеріалу з теми «Безпека дорожнього руху»	17.10.2022	4 клас	М.П.П.

ПЛАН				
Тижень безпеки життєдіяльності перед осінніми канікулами				
Гасло: «У найбільшій безпеці той, хто напоготові, навіть коли немає небезпеки.»				
№	Назва форми проведення	Термін проведення	Відповідні класи	Відповідні вчителі
1	Освітня зустріч, гасло: «Діти небезпечні, як ви сплять»	17.10	Класи керівники, Педагог-організатор	1-11 класи
2	Виступи, практичні заняття «Безпека», «Безпечна поведінка», «Дорога – це, вогонь-вогонь», «Гіт – це небезпечно», «На дитині в школі дорожній світ»	17.10 – 21.10	Класи керівники	1-4 класи
3	Практичні заняття «Дорожній світ»	17.10 – 18.10	Вчитель освіти	1-4 класи
4	Класна година «Безпека життя – це життя»	20.10	Класні керівники	1-11 класи
5	Міні-виставка «Увага, діти на дорозі»	17.10 – 21.10	Педагог-організатор	1-11 класи
6	Виступи класів та індивідуальні виступи «Безпека – це життя»	17.10 – 21.10	Класні керівники	1-11 класи
7	Спільні уроки поведінки дитячого травматологічного пункту	21.10	Класні керівники	1-11 класи

ПЛАН				
Тижень безпеки життєдіяльності перед зимовими канікулами				
Гасло: «З вогнем не жартуй, воді не вір, із вітром не дружи»				
№	Назва форми проведення	Термін проведення	Відповідні класи	Відповідні вчителі
1	Вступна інформаційна година «Безпека на воді»	18.11.2022	Педагог-організатор, Класні керівники	1-11 класи
2	Інформаційна година «Безпека на воді»	18.11.2022	Сестра-інструктор	1-11 класи
3	Класна година «Безпека на воді»	23.11.2022	Учитель фізичного виховання	1-11 класи
4	Класна година «Безпека на воді»	23.11.2022	Класні керівники	1-4 класи
5	Міні-виставка «Безпека на воді»	23.11.2022	Педагог-організатор	1-4 класи
6	Міні-виставка «Безпека на воді»	23.11.2022	Педагог-організатор	1-4 класи
7	Міні-виставка «Безпека на воді»	23.11.2022	Педагог-організатор	1-4 класи
8	Міні-виставка «Безпека на воді»	23.11.2022	Педагог-організатор	1-4 класи
9	Міні-виставка «Безпека на воді»	23.11.2022	Педагог-організатор	1-4 класи
10	Міні-виставка «Безпека на воді»	23.11.2022	Педагог-організатор	1-4 класи
11	Міні-виставка «Безпека на воді»	23.11.2022	Педагог-організатор	1-4 класи
12	Міні-виставка «Безпека на воді»	23.11.2022	Педагог-організатор	1-4 класи
13	Міні-виставка «Безпека на воді»	23.11.2022	Педагог-організатор	1-4 класи
14	Міні-виставка «Безпека на воді»	23.11.2022	Педагог-організатор	1-4 класи

ПЛАН				
Тижень безпеки життєдіяльності перед літніми канікулами				
Гасло: «Про безпеку сам подбай, правила запам'ятай!»				
№	Назва форми проведення	Термін проведення	Відповідні класи	Відповідні вчителі
1	Освітня зустріч, гасло: «Діти небезпечні, як ви сплять»	17.10	Класи керівники, Педагог-організатор	1-11 класи
2	Виступи, практичні заняття «Безпека», «Безпечна поведінка», «Дорога – це, вогонь-вогонь», «Гіт – це небезпечно», «На дитині в школі дорожній світ»	17.10 – 21.10	Класи керівники	1-4 класи
3	Практичні заняття «Дорожній світ»	17.10 – 18.10	Вчитель освіти	1-4 класи
4	Класна година «Безпека життя – це життя»	20.10	Класні керівники	1-11 класи
5	Міні-виставка «Увага, діти на дорозі»	17.10 – 21.10	Педагог-організатор	1-11 класи
6	Виступи класів та індивідуальні виступи «Безпека – це життя»	17.10 – 21.10	Класні керівники	1-11 класи
7	Спільні уроки поведінки дитячого травматологічного пункту	21.10	Класні керівники	1-11 класи

План навчальних заходів з питань безпеки життєдіяльності учнів загальноосвітньої школи «Богданівська школа»				
№	Назва заходу	Клас	Дата	Відповідає
1	Ознайомлення класного керівника з вимогами вимогами до безпеки життєдіяльності учнів у школі.	1-11 класи	22.01.2023 -31.01.2023	Класні керівники в усіх класах
2	Ознайомлення класного керівника з матеріалом інформаційно-просвітницької кампанії «Безпечно! Отруйні гриби, ягоди!».	1-4 класи		Психолог-організатор
3	«Профілактика травматизму серед дітей».	1-4 класи		Вчитель англ. мови
4	Місячник безпеки життєдіяльності учнів у школі.	1-4 класи		Вчитель ОБМ
5	«Безпечно! Отруйні гриби, ягоди!».	1-11 класи		Учитель інформатики
6	Вікторина з питань безпеки життєдіяльності учнів у школі.	1-11 класи		Вчитель англ. мови
7	«Безпечно! Отруйні гриби, ягоди!».	1-11 класи		Вчитель англ. мови
8	«Безпечно! Отруйні гриби, ягоди!».	1-11 класи		Вчитель англ. мови
9	«Безпечно! Отруйні гриби, ягоди!».	1-11 класи		Вчитель англ. мови

Рис. 1. Зразки Тижнів безпеки життєдіяльності в закладі

Акції, тренінги, бесіди, дискусії:

- Бесіди до Міжнародного Дня боротьби зі СНІДом;
- «Обережно! Отруйні гриби, ягоди!»;
- Здоров'я і недуга: дві книжки про віруси та їх лікування;
- Освітньо-виховна акція «ВІЛ/СНІД: міфи і факти»;
- Цикл бесід «Профілактика коронавірусу, грипу, ОРВІ»;
- Заходи до Всесвітнього Дня боротьби з туберкульозом;
- Акція «Молодь обирає здоров'я»;
- Дискусія «Чому здоровий спосіб життя – це добре?», бесіда «Здоровий спосіб життя – основа довголіття»;
- У рамках Всесвітнього дня без тютюну акція «Скажемо курінню НІ!» щодо припинення куріння серед дітей та молоді;
- Уроки мінної безпеки: небезпечні знахідки;
- Алгоритм дій під час повітряної тривоги, артобстрілу;
- Алгоритм дії, коли ми чуємо сигнал тривоги під час дистанційного уроку;
- Алгоритм дій при обвалі приміщень.

Кожен навчальний рік у нашому ліцеї розпочинається проведенням Всеукраїнського місячника чи двотижневика з профілактики дитячого дорожньо-транспортного травматизму «Увага! Діти на дорозі!». І все це не випадково, адже сучасний світ, із його насиченістю автошляхів і вулиць, повний небезпек для пішоходів.

Із метою активізації роботи з попередження дитячого дорожньо-транспортного травматизму в межах місячника «Увага! Діти на дорозі!» упродовж вересня в закладі освіти проведено низку заходів. Представники Учнівського самоврядування – юні інспектори руху – провели в усіх класах початкової школи інформаційну хвилинку «Ми – учасники дорожнього руху». Учні 5 – 10 класів готували інформаційні бюлетні: «Знай! Запам'ятай!», «Безпечний рух – твій вірний друг!», «Дорога – не іграшка!», «Вивчай правила дорожнього руху!», «Подорож у країну дорожніх знаків». Одинадятикласники традиційно готують для кожного класу початкової школи цікаві та повчальні розфарбовки-пам'ятки.

Упродовж місячника чи двотижневика «Увага! Діти на дорозі!» школярі отримують важливу інформацію, яка допоможе їм зберегти своє життя та не потрапити в біду.

Також у закладі був проведений Національний урок «Безпечна дорога додому» з основ безпеки дорожнього руху та попередження травматизму внаслідок дорожньо-транспортних пригод. Гостями в учнів початкової школи були працівники дорожньо-патрульної служби. Заходи пройшли в пізнавальній та цікавій атмосфері. Ліцеїсти з цікавістю слухали працівників поліції, запитували про те, що їх цікавить.

Здобувачі освіти нашого закладу, незважаючи на дистанційне навчання, мають можливість якомога більше дізнатися про правила дорожнього руху: облаштування дороги, дію світлофора, дорожні знаки та їх значення. Матеріал діти отримують від учителів, а також і самостійно, скориставшись посиланням: <http://www.youtube.com/c/Безпечнакраїна>

Закінчуються такі заходи нагородженням переможців. А нагороди були різними: учні початкової школи отримали слова подяки та заохочення, інших класів – відповідні оцінки.

*Працівники
дорожньо-
патрульної
служби в гостях
у початковій
школі*

У рамках профілактично-роз'яснювальної роботи щодо запобігання травматизму на залізничному транспорті, територіях вокзалів, станцій у нашому ліцеї були проведені виховні заходи «Безпека дітей на залізниці», «Залізнична колія – зона підвищеної небезпеки».

Педагоги звернули особливу увагу вихованців молодшого віку на матеріали «Щоб не трапилось цього», де на конкретних прикладах показано, що порушення правил поведінки на залізниці, нехтування ними є загрозою для здоров'я та життя. Зі старшокласниками обговорили побачене, поділилися думками та враженнями, в ігровій формі закріпили знання щодо світлової сигналізації, положення шлагбаума, переходу колії. Підсумовуючи, зробили висновок: треба бути дуже уважними на залізниці, особливо на коліях, і дотримуватися правил поведінки. Також у ліцеї пройшла виставка малюнків.

Пам'ятки безпеки були обговорені на батьківських зборах. Класні керівники звернули увагу на правила безпеки пішоходів і пасажирів на залізниці, оновили класні куточки відповідною інформацією.

У ліцеї надається допомога здобувачам освіти, батькам із використанням соціальних роликів з порадами психологів на батьківських зборах, у класних спільнотах. Дуже корисним і дієвим є незалежний проєкт про сучасне українське кіно «Корисно для кожного». Це 8 серій циклу «Корисно для кожного», створеного Асоціацією кіноіндустрії України. Режисери проєкту – Олег Маламуж («Мавка. Лісова пісня») та Ольга Гібелінда (<https://www.cinema.in.ua/>). Знаходимо разом відповіді на питання: «Як говорити про війну? Як упоратися зі стресом? Ви волонтер. Ви виїхали із зони бойових дій. Як спілкуватися з родичами, які

лишилися у зоні бойових дій? Як зберегти емоційний зв'язок у разі тимчасової розлуки з родиною? Панічна атака. Як собі допомогти? Урядова гаряча лінія».

Протягом навчального року здобувачі освіти під керівництвом класних керівників, керівників гуртків беруть участь у конкурсах стіннівок, буклетів, творчих робіт, проведення профілактичних бесід, круглих столів, інформаційних хвилинок, інтерактивних занять, тижнів безпеки життєдіяльності. Учні самостійно виготовляють буклети, презентації, костюми для різних персонажів, наприклад, щоб завітати в початкову школу для проведення заходів.

Тож під час місячника «Обережно! Отруйні гриби, ягоди!» провели низку профілактичних заходів.

Дуже цікавими й емоційними були зустрічі учасників учнівського самоврядування Лісовичка, Мухоморчика, Лисички, Білого гриба з учнями початкових класів. Вони завітали до всіх класів початкової школи та провели вікторину «Про гриби нічого не знаєш, що ж у лісі ти шукаєш?». На згадку про захід вони залишили кожному класу пам'ятку грибника, виготовлену для них учнями 11-х класів.

На постійній основі до проведення заходів залучаються медичні працівники, працівники поліції, соціальні служби.

Уся робота спрямована на профілактику безпеки життєдіяльності учнів. Інструктажі, додаткові бесіди з попередження дитячого травматизму фіксуються в журналах інструктажів, класних журналах. В умовах дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу GoogleКлас, групи Viber як для учнів, батьків, адміністрації.

Підсумки роботи за відповідною темою класні керівники, учителі ліцею висвітлюють на офіційному сайті закладу та сторінці Фейсбук у форматі колажів, соціальних роликів, відеопрезентацій, відеовиставок або виставок малюнків і поробок, флешмобів, челенджів.

Це можна переглянути за посиланням <http://www.licey1.pp.ua/> та <https://www.facebook.com/liceyN1>. Найкраще запам'ятовується те, що діти підготували, виготовили, дібрали, створили самостійно.

У рамках співпраці з Дитячим Фондом ООН (UNICEF) актуальним є проведення для дітей онлайн-занять із мінної безпеки. Цикл таких занять провели класні керівники. Також їх мають провести сертифіковані тренери, що допоможе дітям краще знати й закріпити основні правила поводження з вибухонебезпечними предметами та зберегти своє життя. Наш ліцей долучився до реєстрації та чекає на проведення таких занять тренерами (<https://forms.gle/ivCTurgQvGsywCR58>).

На сьогодні особливо актуальним є питання створення та функціонування класів безпеки в закладах освіти. Ми не лишилися осторонь цього питання – на сьогодні проводиться підготовча робота до створення саме такого класу в нашому закладі. Метою створення цих класів є умови для формування в учнів здоров'язбережувальних компетентностей, знань правил пожежної, мінної безпеки та цивільного захисту, алгоритму дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, надання домедичної допомоги. Насамперед, класи безпеки – це інтерактивні класи, які спеціально оснащені, що дозволяє забезпечити освітній процес і постійну активну взаємодію всіх його учасників. Зокрема, клас має бути інформаційно-просвітницького напрямку, на базі якого діти вивчатимуть правила безпечного життя.

Такі негативні явища серед учнівської молоді, як насильство, булінг і кібербулінг, секстинг тощо, не можуть не турбувати громадськість, освітян і батьків. Крім того, під час війни гостро постає питання безпеки учнів. Логічно, що виникає потреба створити безпечний освітній простір у закладі освіти, щоб

З метою захисту дітей онлайн ДСЯО запустила інформаційну кампанію в соцмережах разом із британською організацією Internet Watch Foundation і надала адаптацію соціального відео про злочини в інтернеті: <https://youtu.be/OmFEO6NQDYA>. Крім того, що на сайті <https://stop-sexting.in.ua/send/> працює портал повідомлень про матеріали, які зображують сексуальне насильство над дітьми. цими посиланнями скористалися класні керівники для проведення заходів у класних спільнотах:

- засідання круглого столу до Міжнародного Дня расової дискримінації;
- Правова абетка в малюнках «Школа прав дитини»;
- інформаційно-просвітницька кампанія «Толерантність у шкільному колективі»;
- урок відвертого спілкування з елементами тренінгу: «Не будь байдужим: ЖИТТЯ – БУМЕРАНГ!», «Як не стати учасником булінгу», «Зупинимо булінг разом»;
- тренінги: «Протидія булінгу», «Профілактика булінгу в учнівському середовищі», «Як не стати учасником булінгу»;
- бесіди з елементами тренінгу: «Як не стати учасником булінгу», «БУЛІНГ. Причини, наслідки, шляхи боротьби з насильством»;
- години спілкування з елементами тренінгу на тему «Стоп БУЛІНГ!»;
- анонімне анкетування «Я та булінг»;
- інтерактивна гра-вікторина «Чи знаєш ти ознаки Булінгу?»;
- перегляд тематичних соціальних відеороликів.

Гра «Стоп Булінг» (<https://create.kahoot.it/details/a379f42b-e3cc-44af-a771-f72bb5c64c93>) виявилася дуже цікавою, пізнавальною, вивела на відверте спілкування, показала рівень засвоєння матеріалу з теми.

Мета гри: ознайомити з поняттями «булінг», навчити відрізняти «види та прояви булінгу», формувати негативне ставлення до булінгу (неприпустимість проявів насильства та булінгу в дитячому середовищі).

Інструкція до вправи:

«Учень приєднується до вправи зі свого пристрою за кодом (анонімно або за ніком). Учитель читає запитання на розпізнання проявів булінгу. Учень повинен натиснути на правильну відповідь і розрізнити булінг і дружбу. На кінець гри учні бачать рейтинг своїх відповідей» (рис 3).

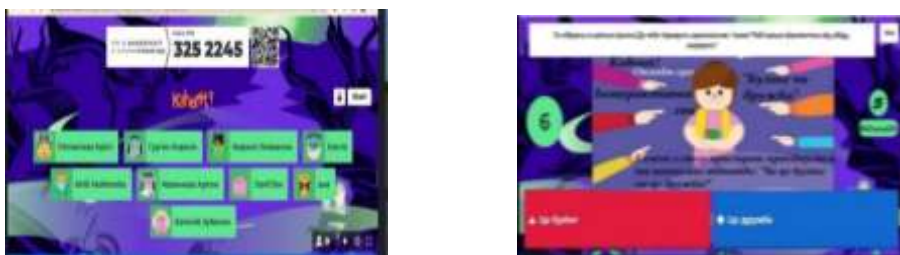

Рис. 3. «Стоп Булінг»

У рамках партнерської співпраці Української Гельсінської спілки з прав людини з Вищою школою адвокатури НААУ та впровадженій у межах Програми USAID Ukraine – USAID Україна «Права людини в дії», завдяки Центру Інноваційної Освіти «Про.Світ!» учителі закладу відвідали етер «Булінг у закладі освіти: як розпізнати, ефективно реагувати та протидіяти?»

Немає більшого щастя, аніж посмішки та сміх щасливих дітей. Щасливі діти, які вони? Вони завжди усміхнені. Веселі, життєрадісні, упевнені, що їх люблять і вони в безпеці. І саме на дорослих покладено важливу місію – робити все, щоб дитячі мрії стали дійсністю. Бо якщо ти щасливий, кожна посмішка – золота. Саме цим темам присвячена в ліцеї велика увага та просвітницька робота: проведено чимало заходів на формування учнівської свідомості щодо нетерпимого ставлення до насильства. Зокрема, це години спілкування, тренінги, вуличні акції, відеоролики, круглі столи, КТС, лепбуки. Учні ліцею, батьки, мешканці селища були залучені до таких заходів :

КТС фотоакція – smail «Подаруй світу посмішку», акція серед здобувачів освіти «Синя стрічка – проти насильства», акція «16 днів проти насильства» до Європейського дня захисту дітей, тематичні бесіди «Торгівля людьми в сучасному світі».

Актуальність проблеми полягає в тому, що одним із показників духовного розвитку та соціальної зрілості суспільства є ставлення до дітей.

Мета проведення акції «16 днів без насильства» – привернення уваги учнів до проблем насильства в дитячому та учнівському колективах і протидії насильству в сім'ї. Будьте уважними до людей, а особливо дітей, які вас оточують, та не залишайте їх у біді (рис. 4).

Рис 4. Акції «16 днів без насильства»

У жовтні 2022 року відбулася офіційна презентація інформаційної кампанії «Для дітей суспільство без бар'єрів». Дискусію було ініційовано проектом SURGe у співпраці з Офісом Президента України, Міністерством освіти і науки та Міністерством соціальної політики.

Мета кампанії – продемонструвати, що тільки через розбудову інклюзивного та безбар'єрного суспільства можна створити належні умови для розвитку кожної дитини, а також забезпечити її включення в активне життя закладу освіти, громади та суспільства.

Так, і в нашому ліцеї стартував проєкт «Суспільство без бар'єрів». У цьому заході взяли участь усі вчителі та учні ліцею. У ліцеї навчаються 14 здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Навчання для 8 осіб організовано за індивідуальною формою (педагогічний патронаж), для 6 осіб – за інклюзивною формою (функціонують чотири інклюзивних класи). Для організації освітнього процесу учнів з особливими освітніми потребами здійснено такі заходи:

- розроблено індивідуальні програми розвитку;
- розроблено індивідуальні навчальні плани;

- забезпечено проведення фахівцями психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять;
- до роботи в інклюзивних класах залучені асистенти вчителів.

Соціально-психологічний супровід учнів з особливими освітніми потребами здійснюють соціальний педагог і практичний психолог (рис. 5).

Рис 5. Проєкт «Суспільство без бар'єрів»

На постійній основі вчителі інформатики, класні керівники закладу задля безпеки дітей в Інтернеті проводять у рамках освітнього проєкту «stop_sexтинг». У лютому світова спільнота відзначала *День безпечного Інтернету*. Відповідні заходи проходять у всьому світі з метою привернення уваги громадськості до важливості створення безпечного Інтернет простору для наймолодших користувачів. Цей день є одним із ключових для поширення ідей безпечного користування Інтернетом і сучасними цифровими технологіями. Метою *Дня безпеки в Інтернеті* є поширення знань про безпечне, відповідальне й позитивне використання цифрових технологій для дітей та молоді.

Погодьтеся, що сучасні інформаційні технології та Всесвітня мережа не тільки відкривають безмежні можливості для навчання й особистісного розвитку людини. На жаль, вони також сповнені загроз і небезпек, яким треба вміти протистояти. І саме для підвищення цифрової грамотності учнів у нашому ліцеї пройшли мінітрнінги «Як навчити дітей безпечної поведінки в Інтернеті». Таким чином ми долучаємося до проведення заходів під гаслом «Пізнаваймо світ безпечно» в синхронному й асинхронному режимі:

1 – 4 класи:

- «Ігри на вільну тему до Дня без мобільного телефону»;
- перегляд і обговорення відеороликів «Безпека дітей в Інтернеті»;
- перегляд мультфільмів «Нові корисні підказки. Увага! Інтернет!», «Безпечний -Інтернет. Найжахливіший тиждень Петрика», поговорили про суперсилу черепашки Хеппі;
- інтерактивні ігри та вікторини «Безпечно – небезпечно», «Зареєструй мене».

5 – 8 класи:

- квест «Безпечний Інтернет»;
- конкурс на кращу презентацію «Безпечний Інтернет»;
- створення електронних буклетів «Просторами Інтернету»;
- у рамках упровадження проєкту «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність» із мистецтва на тему «Неприємності в мережі Інтернет».

9 – 11 класи:

- тренінги: «Інтернет-ставки: від азарту до хвороби», «Обережно: нові види шахрайства в період дистанційного навчання в умовах військового стану»;
- практична конференція «Розумне та безпечне використання Інтернет-ресурсів».

Здобувачі освіти ліцею долучилися до ініціативи KPMG Ukraine з відзначення KPMG Global Cyber Day у межах міжнародного місяця кібербезпеки. Відповідно до запланованих заходів проведено: дві безкоштовні інтерактивні навчальні сесії для дітей з кібергігієни, безпечної поведінки в інтернеті, включно з правилами поведінки в соціальних мережах і під час онлайн ігор, протидії кібербулінгу.

Використання класними керівниками та вчителями для виховних заходів інтерактивних вправ «СЕНКАН», «Так чи ні», «Займи позицію», «Рольова гра», «Цікаві квадрати», «Голосуй ногами», «Заземлення», «Муха», «Обійми», метод Lego «6 цеглинок», гра «LIKE /DISLIKE», «Асоціативний кущик», «Асоціативне гроно», «Фішбоун», дискусійна сітка ЕЛВЕРМАНА, ментальні карти, квест «Принеси предмет», «Колесо емоцій», гра «Камінь – ножиці – папір», використання платформи «Kahoot», фізкультхвилинки музичної релаксації та дії є підтвердженням себе як особистості, з якою цікаво й пізнавально дітям.

Рис. 6. Квест «Ми за здоровий спосіб життя». Маршрутний лист.
Рефлексія «Хворійко і Нехворійко»

Здобувачі освіти тренують пам'ять, творчо й логічно мислять, вирішують проблемні завдання, розвивають уміння працювати в команді через елементи гри. Учні формують власну думку, доводять свою точку зору на те чи інше питання, а найголовніше – прислуховуються до думки іншої дитини. Також висловлюють свої асоціації до відповідної теми, що спонукає їх думати вільно, відкрито, не боятися висловлювати свою думку, навіть якщо вона відрізняється від думки інших.

Література

1. Цюман Т. П., Бойчук Н. І. Кодекс безпечної освітньої середовища: методичний посібник. За заг. ред. Т. П. Цюман. К., 2018. 56 с.